

A decorative horizontal border consisting of two rows of stylized black and white floral or geometric patterns. The top row features a repeating motif of a stylized flower with a central circle and radiating petals. The bottom row features a repeating motif of a stylized leaf or petal shape.

Czisťo 21.



Lětník 2.

Seraphik e n j e d Z e l f k e I n g e n k a.

Wudawaju ſo fóždu ſobotu w Gšmolerjez ſnihičjifchežerni w Buduſchinje a ſu tam doſtací ſa ſchtfwórtlětnu
pſchedpſkatu 40 np.

Grandi.

1 Pětra 4, 7. 8: „Blisťo je pſchiſhoř fónz wſchit-
fich wězom. Teho dla budźcze ſtróſbi a wachujcze
ſ modlitwam.“

Boże stpicze je nimo. Tón Knjes je horje jèł, s jašnej trubu powitaný mot jandželskich chorow horjefach, fotrež jemu napschecžiwo spěwachu: Khwalený budž, fiz pschińdže w mjenje teho Knjesa, Hoſiana we wyżoſczi! Je jako dobywař krocžit psches njebježa njebježow a je ſo ſyňk f prawizn majestoscze we wyžoſczi. Na woliowej horje pał, s wotkal bě f ſwojemu trónej pschijsk, džeschtaj dwaj njebjeſkaj pósłaj w bělej drascze f tym ſa nim hladazym wucžomnifam: „Wý Galilejszny mužojo, ſchto wý ſtejo do njebjež hladacze? Tón Jefuš, fiz je mot waſ horje wſath do njebjež, budže tak pschińc, kaž jeho widzili ſcze f njebježam horje ſtpicž. Wucžomniſy to s radoſcžu ſkyscha a džeja dom do Jeruſalema a cžakaju. Cžakuju na wulcze ſwjateho Ducha, fotrež na ſwjatočničku ſo ſta, a cžakaju na ſažopschińdženie Chrystuſkowe, fotrež na ſuđnym dnu ſo stanje. Jefuš je f nim pschiſchol w ſwjatym Duchu a je ſwoje ſłowo dopjelnik: „Ja waſ nočzu ſyrotu wostajic, ja pschińdu ſažo f wam“, wón budže pschińc w ſwojej kraſnoſczi a budže ſwoje ſłowo dopjelnic: „Wótcže, ja chzu, hdžež ja ſym, ſo býchu tež cži ſami poła mje byli, fotrychž mi dał ſy“. Po tym, ſo býchu ſwjateho Ducha doſtali a bě ſo tak jich prěnje cžakanje dopjelnilo, ležesche jich zyłe druhe ſſchesczijanske žiwjenje bjes Božim ſtpicžom a Chrystuſkowym ſažo-

pschińdżenjom, běchu jaſo c̄i, fotſiž na ſwojeho Rnjeſa
c̄zafaju.

Tak tež nasche kschesczijanske žiwjenje leži bjes Božim
stpicžom a Chrystusowym sažopschińdzenjom, je ſo móhle
rjez wulfi exaudi — thdzeń cziniło. Snajemy wſchaf
ſtwoje ſwiatki, hdvž tón Knies k nam pſchińdże w ſwiatej
kſchezenizy a nam ſtwojego Ducha da a je poła naš wostał
w ſwojim ſłowje. Tola paſ čakam y w wěrje a w luboſczi
a w nadziji, čakam y na to, ſo jeho woblicžo wohladam y,
čakam y na nowe njebjeſa a na nowu ſemju. Brac̄hei
ſo ſwiate pišmo a tych woſebnych muži Božich a džecži
Božich nutſkach, budža cži wſchitz y wotmoliwiež: „My
nimam y tuď wobstajneho města, ale to pſchichodne pytam y,
ſm y čakali na město, fotrež twjerdže ſałozene je, fotrehož
twarz a ſtworicežel je Bóh. Hdvž paſ ſo teho nadzijam y,
ſchtož njevidžim y, dha jeho čakam y w ſczerpliwoſczi.“ Je
domichzheže we mutrobje kſchesczijana, fotrež pod džekom a
bědzenjom ſwonkneho žiwjenja a pod ſabbatnymi ſchtundami
ſnutſkownieho žiwjenja, pod wježelom a rudzenjom jow
delfach njemjelcži, ale ſtwoje ſchidla hiba hornjej domisnje
napſchecžo.

¶ tajfemu smyſlenju naſcheje wutroby, ¶ tajfemu adventſfemu ſchtaſtej naſcheho zyłeho fſchesczijanstwa chze naſz tón japoſchtoł pſchihotowacž, hdvž naſ dženſa dopomni: „Blisko je pſchischoł kónz wſchitkich wězow. Tón Knjes je blisko. Teho dla budźcze ſtróſbi a wachujcze ¶ modlitwam.“ Dwě wězy pak dyrbitej předy hicž a ſo roſwięcž a dokonjecž, předy hacž tón Knjes pſchińdze. Ta jena je předowanje teho evangeliona na wſchém ſtwecze.

Na dniu Božeho stpicza, když bo tón knjes wot wuežomnikow roszjohnowa, je wón poruczil: „Dzieje po wschém zwęcze a wueže wschitkich ludzi a przedujęce to evangelion wschemu stworjenju!“ Tón knjes nochze sažo pschińcę, doniz tuta pschikasnja njeje dopjelnjena, a hacž runjež netře je bo wózomnacze stow lét minylo a milijonam pohanow to evangelion je pschipowjedane, dha wschał hiszczę druhe milijony w nozy a w zmiernym thlódku žedźa, k fotymž evangelion bo hiszczę dobyły njeje. W tutej myſli je tón skutk zwjateho missionstwa ważny počasań na zwętnym segerje, pschetož tón knjes praji: „To evangelion wot teho králestwa budże przedowane po wschém zwęcze k wobżwiedczenju wschitkim ludzom, a tehdý budże tón kónz pschińcę.“ Druhi fruch je roszwieze a sprawjenje antikscheszcianstwa. Tón knjes je prajil: „Mjech woboje (ujerjad a pscheūza) hromadze roscze hacž do žnjow“, a Pawoł praji: „Mjedzjež bo na żane waſchnje nikomu sawjescz, pschetož džen Khrystužowy njepšchinidze, khiba so předn to wotstupjenje bo stanje a siewjeny budże tón cžlowjek tych hréchow a to džeczo teho skazjenja, kíž je pschecziwnik a bo posběha wysche wschitkeho, komuž Bóh a Boža blúžba rěkaju“. Tów masch tón druhi počasań na wulkim zwętnym segerje. Derje temu cžlowjeku, kíž bo na tutón seger wustejí a pschetož wě, kaf wjele je na cžazu a w tym zwójim cžazu wopomni, schto bo k jeho měrej hodži!

Vod žněhom sałhowanu.

Wokenzy žu wschē sesacžinjane.

Pscheczel, poj netkle žobu so mnú do města na hrjebju. Haska žama je tam trochu wuska a žiwjenja w njej runje wjele njeje. Skoro wschē khézki tu w njej žu khudusckie, małe a niske, wschē po jenym schožu, nimale kózda s khétero kónczikojsym zwislemi; někotre wot nich žu kúž rjenische a duschnische, a schtož je na nich drjewjane, je s pižanej barbu wobarbjene. S wjetcha tam wscho jeno khudy džewala lud bydli; — tule horbaty krawczi, tamle khromy schewczi, tamle muž, kíž sa ludzi drjewjanzy džela, a wysche wschego hiszczę tójsko khrudeho ludzika. Majrjenische domske je tam kowarjez. Do žameje kowarje du scheroke durje, so móhli ludzo s lóhka s konimi do njeje, když chzedža ſebi je dacž woblowacz. W kowarci se sadz w kucze wohladach duchawu, bóle w předu naoko. Když mischt se zwojim kowarstvem na naokoje kowa, a wobaj s hamoram na tole žahle želeſo kowataj, tehdý tam te schkře wokoło njeju jeno tak létatu, džeczata se žužodstwa pak tam wokoło wjezora wschē se zwojimi jažnými kufelkami schkriczki wjezeli kufaju. Haj, tajkele neschto je sa nje pschetož wonaſke wjezeli.

Do kowarje ſ khwilemi tež dwě holcžy pschińdzeschtej, ale duzy běſchtej wobej sažo ſ kowarje do kuchin ſkocžilej: to běſchtej kowarjowej džowzy, kotrejž jemu w domje wscho žónske dželo cžinjeschtej, pschetož kowar bě ſwudowjeny. Kowarjej rěkachu Hanka Kónczik a jeho džowkomaj Hanka a Marka. Pschi žamej kowarci stejeschte na zykej hazy najmjenišcha a najnižscha khézka. Ludzo běchu hido husto prajili: „Psche cžo-tež-to ſebi Kónczikez mischtur tule staru budku njeſkupi? Tu dýrbjal wón dacž swottorhacž, potom měl wón prawe duschné město sa wobkowanje a njetrjebał ſebi wjazy dacž konje nuts do kowarje domjescz.“ Durje w teſle budzy běchu niske, na wobimaj bokomaj duri bě wuske male wokno. Na durjach a na woknach njebe wjazy wjele barby widzecž, a těcha bě ſ mochom wscha wobroſczena. Wysche duri bě wokno. W tym běchu ſchlenzy jažne, sadz nich běchu běle, cziste saweſki, a ptacza kletka tam wižasche, ale ptaczk w njej žadyn wjazy njebe. Delnje wokna běchu ſ wokenzami wschē sesacžinjane. Ta stará mała khézka bě na huchu ſokosch podobna, kíž je zwoye pierje wschē ſehubila a ſebi hlowu spody kſchidleschka ſatylka.

Kowarjez Marka psdzi wokne žedžo ſchiesche. Po polnju, když bě ſe wschém hewaschim druhim dželom hotowa, mjeſeſche pschetož ſa to zwoye khwile. Na hazy bo niz jeniczki cžlowjek njechacze počasacz, pschetož runje bě kúž žněha naſčlo, a pschetož hiszczę tam žněh džesche. Ženož wróblki žame tam wokoło ſetachu,

a ſtakachu ſ jeneje třechi na druhu a ſchawrjachu na tón hrosuž žněh, kíž bě ſim wschón ſich měr ſkaſh, haj ſim tež wjetſchu staroſez wo ſich kúž ſeziwjenja načzinil.

Runje tam, když bě ſo Marka psdzi wokne wužynhla, móžesche wona wscho wohladacz, ſchtož bo na hazy poda, haj hacž na žame torhoschežo móžesche tam wona dohладacz, hacž tam ſchto ſ wosom jedze, abo pěſchi dže a hacž wojozy ſažo na ſtrož czahnu. We wokne na deſzy mjeſeſche zwoye rjane pjenicžki ſtejo, myrtu a czerniowe małe róžicžki, a ſchtož bě ſtam hewał hiszczę wot róži rjaneho wohladacz. Saweſki bě ſebi wschē rjenje natykala a te běchu hiszczę wschē rjane běle, hacž runje jej nan druhdy wjeſor ſ trubki tójsko kura dō jſtov napacha.

Na ſtole pschi wokne žedžo ſebi Marka tež ſ khwilemi duschnu ſchuežku ſanjeſe, a jejny ſpěwczki rjany, pěkný ſaklinež. Podla pak ſebi pschetož zwěru ſchiesche a druhdy ſažo kúž na hazy poſkuň. Ale tam wokach njebe dale nicžo wohladacz, hacž ſo ſebi tam holsz ſe žněha ſukli czinjachu a ſ nimi jedyn do druhoho mjetachu, a žněha bo pschetož wjazy džesche. Dolho bo jei to njechacze lubicž, duž ſebi radſcho ſažo nowy ſpěwczki ſapewa a ſebi pschetož ſažo zwoye wěz pilna dale ſchiesche.

Tejna žotra Hanka bě byla bjes tym na ſubi, — ta bě ſebi tam chýžka ſchaty žuſhiciž a bě ſebi zwoye požlenje ſpomischała, ale ſkhycz jei tam pschi tajkimle žněhojthym wjedrje nicžo njechacze, a duž bě, kaf móže ſebi to kózda žama myſlicž, na to mjerſaza.

S nowa bě Marka ſažo ſ wocžkom na hazy poſladnyka a hlej, netkle tu nechtó hazy horje czehnje. Ale kaf pomalku tón tola zwoyej nosy, jenu po druhzej ſběha! Haj wschał, w žněhy bo hubjenje dale krocži, a khétre wulke brémjeschko ma na khribjecze tež; to pak je ſebi do czorneje kože ſowalik a ſ twjerdym rjenjenjom ſeſapaſał. W jenej ružy pak ma zwói twjerdy kíj, ale wón bo na níón prawje jara ſepjera, kaf byl wschón na zmiercz muczny. Blíže a bliże tón muž pschińdze. Netkle je widzecž, kafki je do wocžow. Wón je wschón ſchery a poſhmurjeny a hlađa ſrudny ſ wocžomaj koło wokoło bo, kaf chýžk ſebi tu ſchto donamakacž. Čzi holsz, kíž tamle na hazy hrajſachu, žu bo wschitzu na bož wužunyli a naſtróženi temu muzej dali nimo bo hicž.

Netkle je tu tón muž pschi žamej kowarci. Wón je ſtejo ſawoſtał a hlađa ſ tameho boka hazy dolho na tu malu khézku w žužodſtwie. Marka dýrbi pschetož na jeho hladacz. Tón pak wschón ſrudny ſ wocžow hlađa, kaf ſchyzk ſaplañnež. Netkle překl psches hazy dže, woſmje ſebi želesny klevak na durjach do ruky a ſaklapnie bo ſ nim tsi krocž. Potom poſlucha, hacž jemu nichtó njepšchinidze wocžiniež. Ale niz nichtó jemu napschecziwo njepšchinidze. Wón krocžel do ſady ſlupi a ſ wocžomaj horje k hornim woknam poſlada, hdyž žu te ſchlenzy tajke jažne a te ſaweſki tajke běle a ſaklwnje horje, kaf chýžk ſebi tam dwě ſnatej wocžzy namakacž. —

Ta holcžka pschi wokne je ſebi wscho to wobledžbowala. „Schto-tež-to tónle muž je? Schto-tež-to ſebi wón tam w tej žněhy pyta? Ach, luby Božo, tón móže bo tam dolho wó durje ſlapacž; tam jeho niz nichtó wjazy njeſklychi. — Wot ſanđeneho tydženja ſem je tam ta khézka wscha prósna, tehdý buču jejne wokenzy wschē sesacžinjane.“ Marzy bě teho wboheho wužprózne-neho muža žel. Wona do wokna ſabucha; dokelž chýžsche jeho žama na bo ſedžbliweho ſcžiniež — wón na nju wschón ſrudny poſladny, kaf chýžk jei rjez: „Ty wschał mi ta njeſzny, kotrž ſebi jowle pytam“, — a wona na to ſ hlowu a ſ ramjenjomai ſcžeže, kaf chýžla jemu rjez: „Wſcho ſlavanie eži jowle nicžo nje-ponha; tam eže tola nichtó njeſklychi.“ Ale tola bo tón muž ſažo ſ nowa pōčzne wo durje ſlapacž, a to junu wóthiſho.

Netkle ſebi Marka wočno wocžini, niz runje rad, dokelž bě jej lejnych róžiczkow a pjeniczkow žel, ale wona ſebi hinač pomhacž njeſwiedžiſche. S woknom won ſklywyschi wona na teho muža ſawoła: „Tamejče won nichtó wjazy njebydl. Ta khézka je na pschedan! Řebo ſebi tu pytacž?“

Duž tón muž na nju ſ wulκimaj wocžomaj poſladowſchi jei pomalku praji, kaf bylo jemu čežko padlo, tole ſlowežko wuprajicž: „Njebydl Dubina wjazy jowle? Wona je ſwudowjenia. Wſchał je tola tale khézka jejna byla?“

„Luby pscheczel“, jemu Marja na to praji, „haj wschał, bydlila je jowle Dubina pschetož, ale pónidželu tydženja rano je wona wumrjela a ſriedu popočdnu ſmju ju ſhowali, — dženža pak je hido ſažo pjak, — njeſcze wo tym nicžo ſhonili? Wý drje ſcže — —“

Duž ſo tón muž wſchón do hromadſki ſaſypný a ſežeſche tam
w ſněſy na koſenjomaj, ſi hſowu na ſanknjených durjach, a ta
holečka, wſcha naſtróžana ſaſkyſcha, ſo wón wſchón ſi hloſom pſacže
a ſtona.

Schto dyrbjesche tu Marka nětkle ſapocjecj? Wona ſo wójſtwje do duri wuſtupi a pocža woſacj: „Hanča, Hanča, pój, jeno pój, ale dužy, dužy!” Man bě runje fhwilfu ſ towařskim do města ſaschoł, a wucžomník, — woni jemu pschezo „hlupý Petr” rěfachu, bě ſ nimaj ſam doma. (Pofrocžowanje.)

(Poznajivanje.)

3idji — najhorši njevštečeljo našeho luda.

W nowinach saňdženeho tydženja stejesche woſſewjeny ſjawný pschednoschf na ſobotu 28. meje w Budyschinje, fiž ſměje khězorſtvo-jejmſſi ſapóßſanž Zimmermann ſ Draždžan wo „ſchfódnosczi židowſta ſa wikowanje, rjemjeßka a ratařſta“. Tón knješ dže po tajkim rožjaßnicz, kaf židži wikowanju, rjemjeßknistiwje a ratařſtwje ſchfodža. Hdyž to woſſewjenje cžitachm, někotremužfuliž ta myßlicžka pſchińdze: ſchto dha dže nam tutón mužik wjele noweho powjedacž, to wſchat my wěmh, ſo ſu židži naſrabni ſudžo, ſo nihdý doſcz nimaja, ſo fóždeje ſklađnoſcze wuzija, hđež je pjenježka ſaßlužicž. S tajkej myßlicžku pač býchm ſo ſjebali a ſo temu runali, fiž do studnje panuwschi ſo jemu poſſicžazu wumóžerſku ruku njeſapschimnje, hacž runje je w ſmjeronym ſtrasche. Ta ſebi myßlu, ſo tón abo druhí ſſerb, fiž je tón pſchednoschf ſkyſchał, ſo tež mojeje myßle domoj wróči, tam hiſhcze nadróbniſcho a doſklađniſcho naſhoniuwschi, kajki wulſi strach naſhemu ſudej wot židow hroſy. Wulſi čaž je, ſo my tutón strach ſpóſnajemh a ſo wobaramh, prjedy hacž ſmý zyle w židowſkich možach. Wſchudžom ſo hibaja tutón strach ſpóſnawſchi; konſervativna ſtrona, kofraž ſo doſho ſjawnje pſchecžiwo židam wuprajicž njeſwěri, je nětko ſpóſnała, ſo temu vleje ſ pueža hicž niemože a je wojowanje pſchecžiwo wſchitko ſtažazej a ſahubjažej židowſkej možy tež do ſwojeho ſkutkowazeho porjada pſchijaſla; duž luby ſſerbſki ludo, dýrbisč tež ty ſkyſhecz. ſo ſu židži twoji najhórſchi njeſpſchecželjo, kotsiž džedža tebje do hubjenſta ſchiniſej.

Hdnyž my psches rjanu ſerbsku frajinu pucjujem, widzimy
monfach na polach lubnych Sſerbów, fiz pilnje na ſwojich polach
dželaja wot ranja hacž do wjecžora, ſo bñchu neschto meli, ſchtož
by jim a ſ nimi tež zyklemu ludej ſa wuzitk bylo. Haj naſch lud
je dželawh lud, fiz chze to, ſchtož won trjeba, ſebi tež ſe ſwojimi
dželom ſazkužicž. A tak tež němſki lud, ſ fotrymž my Sſerbjo
hromadže bñdlimy w pschesjenosczi, džela a próz̄y njelutuje, ſo
móhł plody ſwojego džela wuziwacž. Tak nimale wschitke ludy
myſla a czinja. Ale jedyn lud je, fiz hinač myſli — to je
židowſki lud. Won jenicžy ſa tym ſtejt, ſebi to, ſchtož ſu drusy
nadžekali, bjes džela a próz̄y dobycž. To by njeroum był, hdny
bñchmy chzylí pscheszimo židam bñcž jenicžy teho dla, dokelž maja
druhu wèru. Hdny bñchu židži tajžy ludžo byli, taž drusy, fiz
chzedža dželacž a ſo wot ſwojego džela živicž, njeby nikomu na
myſle pschiſchło jim pucž ſastupicž. Dokelž pak ſu woni lud, fiz
chze ſam nicžo nježelajo naſch lud khusy a hubeny ſezinicž a ſo
ſam wobohacžuo naſch lud podtkóczicž, many pscheszimo nim
wustupicž.

Muž ſo praschamъ: kaf ſu židži f nam pschiſchli? Woni ſu ſo ſkradžu nute ſunyli; ničtó jím nute kaſaſ njeje. Hijo naſchi wótzojo ſu ſo wobaraſi a wěſcze, hdы by to w jich mozač ležało, býchu jím najraſſcho po tým ſamym pucžu won poſaſali, po fotrymž běchu pschiſchli. Ale cži židži běchu pschezo mudri a férſchtojo běchu tež huſto w wuſtoscži a trjebachu pjeniſey — a tajku ſklađnoſcž woni wužichu a rádži pjeniſey požcžichu. Sczěhók teho běſche, ſo dyrbiachu potom cži férſchtojo jich w kraju czerpicž a tež lud nuſowacž, ſo židow njewucžeri. Tak ſu woni, zuſy lud, ſrjedža bjes naſch lud pschiſchli a to niz w pschecželnej myſli, ale f tým wotpohladom, naſch lud ſjebacž wo to, ſchtož je ſebi w pocže ſwojeho woblicža nadžělał. Hdы by bjes nami ſjawne towarzſtwo hromadže ſtupicž a prajicž chzylo: „Džělacž my njechamъ, ale my chzemъ druhim to wſacž, ſchtož ſu ſebi nadžělali”, býchmy my ſ dobrým prawym tajfich towarzſhow rubježníkow mjenowali. Te ſame ſaſhadы a wotpohladы maju židži. Woni maja ſwoje wuſtaſki ſa ſwoje ſkutkowanje. Te wuſtaſki rěkaſa Talmud. W starých čaſbach naſch lud hiſhcze mało wo tutych židowſkich knihach ſnajeſche, ale w nowýchim čaſbu je ſo wo ſebeſje profeſor Rohling w Brash ſ tým ſaſlužbny činił, ſo je Talmud pscheſtudowawſchi nam te wotpohladы, ſ fotrymž židži džělaſa, wotfryl. Tak rěka na pschikkad § 51 wucžaha ſ tuteho Talmuda: „Bóh

tón knjeg je židam žyku semju dał; wschitko, schtož je na semi, je jich wobżedzeństwo a woni móža ſebi to na fajkežkuſi waschnje wſacž." Po tajkim wschitko, schtož my wobżedźimy, ſkuschha po prawom židam a hdyz naš židzi wobkradnjeja, ſjebaja, ſo jenož ſwojego wobżedzeństwa mozuja a hdyz je žid někoho czisceže wuzyzak, dže do ſwojeje synagogi a džakuje ſo Bohu ſa bohate żohnowanie. S tym pak dość njeje, ale tež wschitke ludy žyłeje ſemje pod jich móz ſkuschaja. Talmud njeſchipóſnawa mandželſtwo bjes tymi, kij židzi njeſku. Wſchitzu, kij židzi njeſku, ſu po tutych knihach kaž pſv, ſkót; haj ſamo na jenym měscze ſo wupraji, ſo ſu hishcze wjele mjenje hacž ſkót. Druhdze ſažo w židowſkim Talmudze ſteji: „Pſchikafane wſchak runje njeje, tych, kij židzi njeſku, moricž, schtož pak to czini, ſebi jaſklužbu pſched ſwojim Bohom dobudże" a ſažo druhdze: „Židowſzy lekarjo maja to prawo na taſkich, kij židzi njeſku, lekariske poſpny czinicž, ſo móhle židam ſa wuzit' bnež; hdyz tež tón ſamy, na kotrymž tón poſpny czinjo, pſchi tym wumrje, je tola židowſki lekar ſi tym Bohu ſpodobny ſkutk cziniſ" a w tej myſli je žyky Talmud ſpižan. To ſu tola woprawdze wuſtawki derje ſarjadowaneho rubjeznisſeho towarzſta. A hdyz hacž dotal tute wuſtawki židowſeho ſkutkowanja njeſnajachmy, móžachmy jich ſkerje hishcze bjes nami czerpicž; ale hdyz je ſnajemy, tola wjazh ſměrom pſchihladowacž niemóžem. Pſchetož či židzi kóždu móžnu ſkładnoſcž wuzija ſwoje njeknicžomne wotpohladu do ſkutka ſtajicž a woni ſu Bohužel hižo wjele dozpili. Tich móz je hižo wulſa. Wſchudžom ſo cziszczeja. Nasche staroſławne ſerbſke město Budyschin, fajke běſche to pſched 25 lětami a fajke je nětko, tehdom tam žaneho žida njeſnajachu a nětko — te haſy, na kotrychž je najwjažy živjenja, ſu połne židow; na pſchillad na bohatej haſy, druhe abo tola tſecze khlamy ſu w židowſkich rukach a to je ſo ſa mało lět ſtač móhlo a ſak budže to, hdyz to hishcze někotre lěta tak dale dže. Naschich rjemjeſlników a wifowarjow woni ſanicžuja; te bankerow w poſledních měſazach w Budyschinje ſu tež ſ wjetſchego džela židzi ſobu ſawinowali. A my ſerbſzy ratarjo, hdyz my ſobotu na žitne wifi pſchiiúdžecze a chzecze ſwoje žita, fotrež ſcze po czežkim džele a prózowanju domoj khowali, pſchedawacž — my židam do ruki padnječe a woni, niz my, pſacžiſnu poſtajeja; židzi wobknježa žyłe wifi; schtož chzedža woni dacž, ſa to dýrbicze jim to ſwoje pſchedacž, hewaſ ſo njeſotbudžecze. A schtož či židowſzy pſchekupzy, njech ſu to ſchaty abo draſta abo czrije, ſa tunje pjenjesh porucžuju, to je pak hubjeny njerjad, pak ſu to jim tajzy ſchesczijenjo nadžělali, kotsiž běchu předy ſamostatni a pſches židow khudzi a hubjeni jim dželacž dýrbja ſa mſdu, pſchi fotrež móhli hłodu wumrjecž. My wſchak na wžach tón strach nětſle hishcze wot daloka widžimy, ale teho dla njeſměm ruzh do klinu położicž; pſchetož dołho trało njeby, a my dýrbjeli ſam na ſebi czucž rjecžasy wotrocžstwa, do kotrychž chze naš židowſki lud ſamknycž. Naſtróžaze ſu woprawdze te powjescze, fotrež wſchědnie wo pſchibjerazej móz židow ſkylſchimy.

Židži, kijž ſu ſo jaſo zuſy ſud k nam nuteſ ſcžiſččeli, ſu ſa 40 lět wjetſhi džel ſamoženja zyſleho ſamoženja naſcheho zyſleho khějorſtwia ſebi dobyli. A niz jenož pjenjeſy, ně tež wulki džel ležomnoſcžow je w židowſkých rufach. W Barlinje, hłownym měſcze zyſleho khějorſtwia, 49 prozentow wſchěch ležomnoſcžow židam ſluſča a wot tych 51 prozentow wjetſhi džel tež jenož po ſdacžu naſchim krajancam ſluſča, pſchetož židža maja na wulkim dželu kſchecžijanſkých wobſedženſtow ſwoje pjenjeſy wupožczenie, a wobſedžerjo dyrbja jim jich pjenjeſy derje ſadanicž. A Bohužel je tež woſebje w Prusſej wjeſe ſemjanow w židowſkých rufach. Kaf dha paſ je to móžno bylo? To je ſ teho pſchiſhlo, ſo wjetſhi džel wojerſkých wyschſchich ſe ſemjanow wobſteji. Tym młodym ſemjanam pjenjeſy njedoſzahaja k drohemu žiwjenju, kajkež wojerſz̄y wyschžy Bohužel wjedu, woni k židam džeja a cži jim požcžuja; pſches to ſkonečnje tež jich starschi židam do rukow padnu, hdvž wot ſynow napraſtaný doſh w prawym čaſu ſapłacžicž njemóža. Židži dadža ſebi ſwoje hypotheki na rjane ryczerſkubla ſapiſowacž a tak maju jich židži w ſwojej možy. Se ſemjanow ſo nětko najwyschſchi ſastojniſy naſcheho ſtata wuſwoluja. Schto paſ potom, hdvž móhlo ſo ſtačz, jo ſu přeni ſastojniſy w židowſkých rufach!? A dale hdvž maſch někajſu ſkóržbu, trjebaſch ſwojeho ſastupjerja, advoſatu abo kaž nětk prajimy: rěczníka. Pytaj ſebi nětko na pſchiffad w Barlinje ſeneho kſchecžijanskeho ſastupjerja; to budže tebi cžežko kſchecžijanského namakacž, pſchetož bjes 660 rěczníkami je 590 židow. Kajke paſ budže twoje ſastupjenje, hdvž ty wěſch, ſo žid druheje myſle nima, hacž tebi twoje pjenjeſy ſe ſaka wucžahacž.

Niekicžomnoſež židow nam ſ podawka ſ wójny w lécje 1866 jaſſne pſched woči ſtupi. Tehdy bě ſo wobstaranie wſcheho lekarſtwia ſa wójsko židowskemu hauptkarſej Röhnej pſchepodoſlo. Wón mějeſche „opium“ a drohi „chinin“, wot kotrehož punt 500 hriwnow placzeſche, wobstarac̄; město droheho lekarſtwia paſ wón něſhto druhé dawaſche, ſhotož ani žaneje hojazeje možy njemějeſche a wot kotrehož punt jenož 60 np. placzeſche. To běſche rjana ſaſkužba, hdvž wón 500 hriwnow doſta a pſchi tym 499 hr. a 40 np. ſebi ſaſkuži. Sso wé, ſo mějeſche to ſtwoje ſczehwki; czi wboſy wojozý kaž muhi mrějach; wojerſka wychinoſež drje ſa tym jebanſtwom pſchindže a jebak bu t 15-létnemu jaſtwu ſaſkužený. Tola ſtwoje pjenjeſy, wo kotrež bě ſtat ſjebaſ, ſkhowa; ſa 5 lét bu ſ jaſtwa puſchczeny a dženſniſchi džení wjele rjanych khejzow w Barlinje wobſedži. Pſchi wſchitkých tuthch ſrudnych naſhonjenjach, kotrež je ſtat a lud ſe židami hido cžiniš, je ſo pſched krótkim 425,000 nowych wojerſkich tſelbow w židowskej Barlinſkej fabriky dželac̄ dalo a kaž ſo ſdo, ſaſo ſ tym ſamym naſhonjenjom. Smužity muž rektor Ahlwardt w Barlinje je nam w knizzy (Židowske flinty), kotrež je wěſce ſe wjele ſnata, dopokaſał ſo na wuprajenje ſwědkow ſložiſchi, taſ ſu tute tſelby woprawdze ſtrachne ſa naſhich wojakow; pſchetož wone ſu taſ hubjenje dželane, ſo ſo po dležſhim tſelenju puſknu. Nětka ſebi pomylmy, fajke njeſbože móže tajka roſleczaz i tſelba we wójnje načzinicz, wjetſche hac̄ ſuſti njeſcheczelow. K temu wojak ſam žaneje khróbloscze a ſmužitoſce nima, hdvž ſo na ſtwoju tſelbu ſpuſhczecž njemóže. Pſchepytanie w tutej wězy je ſo ſapoczało; hac̄ dotal ſo hiſhce na Ahlwardtowe wuprajenje ničo doſkladneho napschecziwo njeje; ſe wſcheho dotalneho pſchiindžem ſ temu pſchewědczenju, ſo něſhto w porjedze njeje; ſo tſelby dobre njeſſu a roſlētaja, wſchudžom klyſhimi. (Hdvž budže ta wěz pſchepytana, budžem ſaſo lubym ſſerbam ſiewic̄, ſhoto je ſo woprawdze w tej wězy wupokaſalo.)

Tak móhlo ſo hiſhce wjele powiedac̄ wo njeſnicžomnych wotpohladach židowskeho luda. My paſ ſe wſcheho naſpomnjeneho derje ſpoſnajemy, ſo maya woni tu jeniečku myſl: brac̄, ſhotož naſch lud ma a zyl ſud podlóčowac̄; to dopokaſuja nam jich ſaſady, to widžim ſi jich dotalneho ſlutkowanja. Woni ſu hido wjele dobyli a budža po ſwojim dobyčeřskim pucžu dale do předka kročiež, hdvž ſo my njeſhrabam y a jim kruče napschecziwo njeſtupimy. Prěnje je, ſo manu to pſchewědczenje, ſo je jich ſlutkowanju dale pſchihladowac̄ ſ hřechom, ſo ſu ſebi ſamym a ſwojemu ludej winojezi roſkudženi prajic̄: Tak daloko a niz dale! A manu li to kruće roſkudženie, potom budžem ſucze na maſac̄, kotrež naſ wjedu t dobyčež. Stawajmy ſe ſpanja, předy hac̄ je poſdje. Židži ſu najhórschi njeſcheczelio naſchego luda — jich dyrbimy pſchewinyc̄ — hewak woni naſch lud pſchewinjeja a podežiſcheža.

Roshlad w naſchim čaſhu.

Němſki khejzor ſměje w bližſhim čaſhu wjele wopyta. Poňdželu 30. meje pſchindžetaj hollandska ſtara a mloda kralowa a w juniju chzetaj tež ſchwedſki kral a ſamo russki khejzor ſo do Barlina a Potsdama naſtajic̄. Sso wé, ſo pſches to ſměja ſaſo generalojo, polizisty a — kucharjo wjele džela.

Wodžer konservativneje strony w Pruskej, něhduschi wychiſchi prezidenta rheinskeje provinzy, k. ſ Kleiſt-Retzow, je pſched krótkim na ſwojim rycerſkuble Nikowje w Pomorſtej cžiſche wumrjel. Njebočic̄zli běſche, kaž wſchitke nowiny, ſamo dopředkarſke a ſozialdemokratiſke, pſchipóſnawaju, pſches hluboſež ſwojeho poſnacža Božeho ſłowa, pſches ſahorjenoscž ſwojeho wuſtupjenja ſa evangelsku zyrkej, pſches horzu luboſež ſi ſwojemu krajej a t wótznemu krajej, pſches ſprawnoscž a duſhnoſež ſwojeje parſchony a pſches móz a reczniwoſež ſwojich ſłowow njewſhédny a wulkeje cžescze doſtojny muž. Wožebje pruska krajna zyrkej je ſ nim wjele ſhubila. Njech won, kotrehož živjenje bě naſtajne bědženje, wot poczuje w měre! Tón ſrnes paſ wobradž nam dale tajſich zylých mužow a kheſežianow.

W ſſrednej Schlesynſkej běchu ſo w ſymje hovorſte hromady kulkow naſkadowale ſ tym dočzakanjom, ſo budžea ſo ſchpatnych loňſkich žnjow dla móz po wychiſkých placziſnach pſchewdawac̄. Na wulke wjeſele malých ludzi paſ je, kaž „Grünbergſte nowiny“ piſaju, tuto naſrabne wotpohladanje ſo ſanicžilo, dokež na pſchitlak w Trachenbergu placziſna ſa zentnar jedžnych kulkow na 2 hr. 10 np. dele džeshe.

W Čjelnom je móſt pſches Spreju cjiſce na kruhi a ſa dalsche jěſdženje njehmany. Wuporiedženje, na kotrež ſu ſo nětka dali, budže něhdže 2 njedželi trac̄ a maya teho dla wosy pſches Schprejzy a Nowe Město jěſdžic̄.

Wysoki khejlusich Salomonowij w ſerbſkých khejlusach

4.

Staw 1, 4.

Hdvž ſ komory nět ſtupich
Taſ' krala njewesta,
A na ſo poſladujo
Tam ſtejach myſlata,

To je ta ſuknja prawdy,
Do njej ſo ſawalu —
Wón wobpſchimno mje džerži,
Mje ſczini blyſhcežatu.

Hlaj, dha ſymlu wuhlaſala
Sso ſ czornym woblicžom.
Moj kral je mje taſ ſparil
S joh' wulkim blyſhceženjom.

So wjazy njeje widžecž
Mi czornoſež woblicža
A ja ſo ſaſo ſwěcžu
Taſ' krala njewesta.

Wſcho ſam ſne prozowanje
Hac̄ ſem wot mlodoſeže,
Wſcho czinjenje a chzycze
Te poſne czornoſeže.

We ſebi ſamej czorna
A pſche wſcho khuduſhku,
Szym luboſna we hnadle
A pſche wſcho bohata.

Haj wſchitko ſam ſne czinju
Ta ſ ruku czornej;
Wſchē pucze mojey' nohow
Sa czorne ſpoſnaju.

Czorne je ſatamane;
Tón ſrnes ſam ſwětlo je.
Sa bělu placžic̄ njeſju,
Dónž wón mje njeſmije.

A tola wuphſhena,
Kaž ſi kwaſnej hosczinje,
So rjanoſeže na tajſej
Moj kral ſo ſraduje.

Mje kóždy wječor czorni
To wſchědne ſhreſchenje;
Mje kóžde ranje ſmyje
Toh' ſrnesa ſmiljenje.

Wón pſchihotowaſ ſa mnje
Te draſtu ſpodžiwnu,
Se ſylſami a prózu
We krewownym bědženju.

Czim czorniſchu mam barbu,
Czim běliſchi wón je.
Wot nohow mje hac̄ ſi hlowje
Toh' prawda pſchikryje.

Wy macžerne mi džowki,
Taſ czorna ſnaju ſo!
A tola wuſwolena
Wot krala wěczneho.

Graudi.

Njedžela	Jap. ſf. 7.
Pónđela	Luk. 16, 19—31.
Wutora	Jap. ſf. 8, 1—25.
Sſrjeda	Jap. ſf. 8, 26—40.
Schtwórtk	Jap. ſf. 9, 1—22.
Piatk	Jap. ſf. 9, 23—43.
Sſobota	Jap. ſf. 10, 1—33.

Taſ. 4.
1 Jan. 4, 16—21.
Taſ. 5.
Žes. 1, 1—9.
Žes. 6, 1—13.
Žes. 1, 10—20.
Žes. 2, 1—5.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětka niz jenož pola knjefow duchownych, ale tež we wſchěch pſchewdawac̄ „Sſerb. Nowin“ na wſzech a w Budyschinje doſtač. Na ſchtwórci lěta placži wón 40 np., jenotliwe cžikla ſo po 4 np. pſchedawaju.